

Posudek vedoucího bakalářské práce

Volba pseudonymu Gabriely Mistralové: Gabrielle D'Annunzio, Frederic Mistral a Gabriela Mistralová

Kristýny Štěpánkové

2015

Práce Kristýny Štěpánkové se vyznačuje skutečně hlubokým ponorem do studované materie. Její analýza rozkrývá ještě dosud ne zcela literárněvědně probádané oblasti a autorka předkládá závěry a hypotézy, které přispívají k diskuzi o daném tématu téměř na akademické úrovni, byť je předkládaná práce jen bakalářskou.

Na druhé straně se práce vyznačuje problematickou jazykovou, stylistickou a formální úrovní, které významně ovlivňují celkový dojem z autorčina bádání. Na následujících řádcích se tedy pokusím osvětlit důvody, proč práci hodnotím v zásadě velmi příznivě.

Nejprve drobnou poznámku k metodologickým východiskům práce. Autorka odkazuje na Pierra Bourdieu a jeho koncept literárního pole (s. 7), který jí slouží jako rámcové východisko k bádání. Po pravdě řečeno však konkrétní Bourdieuovy přístupy a „metody“ dále v samotné práci příliš nevyužívá a vlastně je zmiňuje (kromě s. 7) již jen na s. 31. Je však také třeba připomenout, že autorka vede svůj vlastní výzkum a argumentaci zcela logicky a přesvědčivě i bez aplikace Bourdieuových postupů, a to je skutečnost, kterou lze hodnotit pozitivně.

Badatelský ale i argumentační přínos práce je nepochybný. Autorka se zorientovala ve skutečně rozsáhlé literatuře pramenné (deníky G. Mistralové) i sekundární, v jistém smyslu objevně dala do souvislosti i obecná a teoretická východiska problematiky literárních pseudonymů a předkládá čtenáři ucelený přehled současného bádání vztahujícího se k osobě chilské básnířky Gabriely Mistralové a otázky volby jejího pseudonymu. Štěpánková zároveň na mnoha místech své práce dochází k formulování hypotéz a úvah, které, jak jsem již výše zmínil, mohou skutečně přispět k odborné diskuzi nad tématem. Z toho pohledu je její práce rozhodně nadprůměrná a bohatě přesahující požadavky na takovou (bakalářskou!) práci kladené.

Na druhé straně ovšem práce obsahuje nemalé množství faktograficky sporných výkladů, na které bych autorku rád upozornil. Víceméně v chronologickém sledu je to například typologie a určení některých pseudonymů: např. Juana Inés *de la Cruz* (s. 16) patrně nebude pseudonymem básnířky, nýbrž jejím řádovým jménem (byla jeptiškou). Dále argumentační rozpor na s. 16, kde autorka píše, že „Neruda o původu svého pseudonymu nikdy příliš nehovořil, [sic] a zanechal tak prostor pro diskuzi“ a vzápětí dodává: „Ve sbírce jeho pamětí se ovšem lze dozvědět pravý původ příjmení

Neruda...“ a podává Nerudovo explicitní vysvětlení nalezení a přijetí pseudonymu.

Nebo na s. 12, kde autorka s erudiicí resumuje a modeluje možné teorie vzniku pseudonymu G. Mistralové, z nichž jedna se odvíjí od možného vyjádření „úcty k těmto dvěma evropským autorům“, což autorka považuje za kuriózní, protože se s nimi Mistralová „nikdy nesetkala“. Předpokládám, že autorka zde má na mysli osobní a nikoli literární setkání s dílem, ačkoli první, tj. osobní, setkání je v souřadnicích autorčina bádání v podstatě irelevantní a navíc mnohem spíše to druhé než to první bychom mohli považovat za motivující pro výběr literárního pseudonymu.

A opětovně musím upozornit na očividné přehlédnutí na s. 20, Doris Danovou (Dana) lze asi těžko považovat za chilskou spisovatelku, spíše snad za severoamerickou.

Na s. 21 se mi jeví problematickým enigmatické vyjádření: „také ji zaujala filosofická esej Michela de Montaignea, prostřednictvím které získala povědomí o italském Římě a také o Francii“ (navrhoval bych skloňovat Michela de Montaigne, vyslovováno /d montěň/ nebo /d montěně)), přičemž není jasné, zda má autorka na mysli Montaignovy *Eseje* či jeho deník z cest po Itálii a Evropě (*Journal du voyage...*). A toto sdělení navíc autorka neopírá o žádný odkaz na pramen, odkud čerpala.

Na s. 32 bych položil otázku, jak je pro volbu pseudonymu při srovnávání osobních kariér tří studovaných spisovatelů relevantní, že Mistralová „cestovala po celém světě jako diplomatka a zkušená pedagožka“ (s. 32), pokud si svůj pseudonym zvolila ještě před tímto kosmopolitním obdobím svého života?

Na s. 47 zase autorce unikl očividný překlep v letopočtu, když fašistický režim v Itálii zasazuje do roku 1950.

Na s. 49 autorka opakuje argument o setkání Mistralové s francouzským prezidentem, jemuž básnířka ze zdvořilosti potvrdila spojení svého pseudonymu s Frederikem Mistralem, by bylo třeba zformulovat jinak nebo snad zcela vypustit jako zbytečnou duplikaci?

Celkově shrnuto tyto četné lapsy či přehlédnutí dosti významně kazí celkový dojem z práce, nicméně se přesto domnívám, že jsou vzhledem ke složitosti tématu a k literatuře, kterou musela autorka obsáhnout, omluvitelné. Celkové vedení výkladu a argumentace je, jak už jsem řekl, velmi poučné a samotnému obsahu práce nelze nic vytknout. Snad by jen bylo možno navrhnout několik badatelských stop, jež by v rámci tohoto tématu mohlo býti užitečné prozkoumat. Mám na mysli například hlubší prozkoumání vztahu D'Annunziovy dekadentní poetiky s dílem autorkou zmiňovaného José Maríi Vargase Vily, jehož texty byly Mistralové velmi blízké a lze očekávat, že nějak formovaly její literární a estetické preference, a tudíž by mohly být důležitým faktorem při motivaci volby pseudonymu. Taktéž v souvislosti s Frederikem Mistralem by bylo možná vhodné detailněji zauvažovat o rezonanci jeho idylické, rurální literární

estetiky s estetickými kánony v Latinské Americe počátku 20. století. Autorka tuto souvislost zmiňuje, ale bohužel se jí nevěnuje podrobněji.

Z hlediska formálního autorka učinila významný pokrok ve zlepšení stylistické úrovně ve srovnání s prvotními verzemi práce, přesto však jinak logický a argumentačně zajímavý text občas zatěžují formulace, které se poněkud vzdalují přirozenému rytmu a stylu češtiny. Například na s. 10: „Avšak autoři v minulosti dávali přednost používání falešných jmen zejména v případě, že vyznávali nepovolené náboženství, či z důvodu inklinace k jinému, nežli vládnoucímu politickému uskupení.“ Tamtéž: „S postupem času se vzbuzoval zájem také o znalost ...“ Nebo na s. 18: „... Mistralová získal svou první práci v pedagogice.“ Či faktograficky matoucí „Univerzita Columbie v New Yorku“ na s. 19, spíše asi Kolumbijská univerzita v NY? (Sporné pasáže vyznačeny kurzivou.)

Musím bohužel zmínit i několik gramatických uklouznutí a překlepů, které zůstaly i ve finální podobě práce a které poněkud hyzdí jinak příznivý dojem (např. již v úvodní kapitole (!) s. 7 překlep „neprve-nejprve“, či „osobnosti... mohli“ na s. 29, „vyplívá“ místo vyplývá na s. 50, „spisovatel Martina C. Taylor“ na s. 42 atd.).

Předkládaná bakalářská práce tedy ukazuje dvě odlišné tváře. Je nadprůměrně zdařilou v rovině badatelské a argumentační a dosti nevyváženou v rovině formální a jazykové. Jako vedoucí práce a hodnotitel, však kladu větší důraz na rovinu významovou, a proto bakalářskou práci hodnotím velmi pozitivně, doporučuji ji k obhajobě a navrhuji ji ohodnotit **výborně**.

V Českých Budějovicích, 5. 6. 2015

PhDr. Josef Prokop, Ph.D.